Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto
00102 Eduskunta

Philip Morris Finland Oy kiittää mahdollisuudesta toimittaa valtiovarainvaliokunnan verojaostolle tiedoksi hallituksen esitystä HE 36/2015 vp eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta koskevat seuraavat huomiot.

Esityksen mukaan veronkorotuksella tavoitellaan tupakkatuotteiden hintojen nousua ja siten tupakan aiheuttamien haittojen ehkäisemistä ottaen kuitenkin huomioon matkustajatuonti sekä laittomien markkinoiden kehitys.

Pidämme näitä erinomaisina tavoitteina. Mielestämme verotoimenpiteiden tulisi tukea sekä valtion verotulojen lisäämistä että tupakoinnista aiheutuvien haittojen vähentämistä. Kansanterveyden asiantuntijoiden mukaan verotoimenpiteet ovat keskeisiä elementtejä kokonaisvaltaisessa tupakkatuotteiden kulutuksen vähentämiseen tähtäävässä terveyden edistämistyössä.

Siksi on valitettavaa, ettei hallituksen esityksessä huomioida vakiintuneita ja kansainvälisten suositusten mukaisia keinoja saavuttaa näitä tavoitteita. Tästä syystä haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin ongelmakohtiin.

1. Hallituksen esitys ei muuta tupakkaverotusta kohti yksikköpainotteista rakennetta

Yksikköpainotteiseen veroon siirtymisen eduista siten, että yksikköveroa nostetaan samalla kun hintaan perustuvan veron tasoa lasketaan, on enenevässä määrin todisteita ja kokemusta. Esimerkiksi tuoreessa riippumattomassa Ernst&Youngin Suomen tupakkamarkkinoita koskeneessa tutkimuksessa todetaan, että hintaan perustuvan elementin alentaminen savukkeiden valmisteverotuksessa voi johtaa merkittävään vuosittaisen valmisteverokertymän kasvuun ja samanaikaiseen savukkeiden kulutuksen laskuun[1].

[1] Ernst&Young: Savukeverotuksen muuttaminen Suomessa, 20. maaliskuuta 2015

Philip Morris Finland Oy
Lautatarhankatu 6
FI – 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com

Yksikköpainotteista veroa tukevia näkemyksiä ovat esittäneet myös sellaiset kansainväliset järjestöt kuten Maailman terveysjärjestö WHO[2] ja Maailmanpankki[3]. Suomella on myös kokemusta alkoholijuomien osalta toteutetusta samankaltaisesta verorakennemuutoksesta 1990-luvulta[4]. Ruotsi on toteuttanut samankaltaisen tupakkatuotteiden verorakennemuutoksen vuonna 2011[5] Ja Tanska vuonna 2012[6].

Myös Euroopan komissio on useaan otteeseen todennut, että yksikköpainotteista verotusta kohti tehtävällä rakennemuutoksella saavutetaan etuja suhteessa valtion verotulokertymään ja kansanterveystavoitteisiin[7]. Ottaen huomioon yksikköpainotteisemman valmisteveron lukuisat edut ei ole yllättävää, että valitseva trendi EU:ssa on alentaa hintaan perustuvan veron tasoa. Vuodesta 2010 lähtien 22 EU-jäsenvaltiossa[8] on toimittu näin ja keskimääräinen hintaan perustuva savukkeiden valmisteveroprosentti on EU:ssa nykyään 27,49 %, eli noin 9 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin tammikuussa 2010[9]. Alhaisimmat hintaan perustuvat veroprosentit ovat Ruotsissa (1 %), Tanskassa (1 %) ja Alankomaissa (1,09 %).[10]

Suomessa on nykyään EU-jäsenvaltioiden korkein hintaan perustuva savukkeiden valmisteveroprosentti. Lisäksi Suomen ALV-kanta lukeutuu EU:n korkeimpiin, jolloin korkeaan hintaan perustuvan verotuksen haittavaikutukset korostuvat entisestään.

Esityksen mukaan savukkeiden ja kääretupakan yksikkö- ja vähimmäisvalmisteveroja nostettaisiin kuitenkin ilman hintaan perustuvan veron muutosta. Sikareiden ja pikkusikareiden hintaan perustuvaa veroa jopa korotettaisiin. Ehdotetulla veromuutoksella ei näin ollen myöskään saavuteta rakennemuutoksen hyötyjä, joihin lukeutuvat suuremmat ja paremmin ennustettavat verotuotot sekä kansanterveydelliset edut.

---

[2] Muun muassa WHO: Report on the Global Tobacco Epidemic, 2008 - The MPOWER package, Effective tobacco taxation policies, sivu 39

[3] Muun muassa World Bank: "CURBING THE EPIDEMIC: Governments and the Economics of Tobacco Control", May 1999 Chapter 4: MEASURES TO REDUCE THE DEMAND FOR TOBACCO, "Raising cigarette taxes" / "Types of tobacco tax", § 1

[4] Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta 29.12.1994/1471

[5] Ruotsin tupakan valmisteverolaki: Lag (1994:1563) om tobaksskatt

[6] Tanskan tupakan valmisteverolaki: Bekendtgørelse af lov om tobaksafgifter

[7] Muun muassa EU Commission: Consultation paper on the structure and rates of excise duty applied on cigarettes and other manufactured tobacco, 2007 Point 4.5: The maximum level of specific element of the excise duty and specific versus ad valorem duties.

[8] Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Luxemburg, Malta, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Tanska, Tsekki, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta.

[9] 28 EU-jäsenvaltion savukkeiden valmisteveron arvoon perustuvien elementtien aritmeettinen keskiarvo 1. tammikuuta 2010 ja 1. heinäkuuta 2015.

[10] EU Commission: Excise Duty Tables Part III – Manufactured tobacco, heinäkuu 2015

Philip Morris Finland Oy
Lautatarhankatu 6
FI – 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com

2. Esityksellä ei saavuteta sen valtiontaloudellisia, terveyspoliittisia tai laittomaan kauppaan liittyviä tavoitteita

Olettaen, että veronkorotukset siirtyvät suoraan vähittäismyyntihintoihin, säilyisivät markkinoilla olemassa olevat huomattavat veroedut halvemmille tuotteille. Tämä on omiaan entisestään kannustamaan kaikkien hintaluokkien kuluttajia siirtymään vähemmän verotettuihin tuotteisiin.

Samalla Empty Pack Survey -tutkimusten mukaan matkustajatuonti ja laiton kauppa keskittyvät tuotemerkkeihin, jotka ovat keski- tai korkeahintaisia Suomessa, eli joita verotetaan ankarammin[11]. Tästä johtuen näihin tuotteisiin kohdistuvat ehdotetut veronkorotukset ovat omiaan lisäämään laittomien tuotteiden houkuttelevuutta.

Esityksessä ei myöskään ehdoteta toimenpiteitä, joilla rajoitettaisiin havaittua käytäntöä siirtää merkittäviä määriä valmisteveron alaisia tuotteita verovapaasta varastosta verolliseen varastoon ennen veronkorotusta. Näin ennakoiden tuotteiden valmistajat ja/tai maahantuojat voivat suorittaa tuotteista maksettavan valmisteveron ennen korotusta voimassaolevilla, pienemmillä verotasoilla ja täten välttää uudet, korkeammat verotasot itse päättämältänsä ajalta.

Esityksen perusteluissa hallitus arvioi teollisuuden ennakoinnin johtavan yli 65 miljoonan euron verotuottojen menetykseen. Ottaen huomioon ehdotettujen korotusten suuruus ja havaittavissa ollut teollisuuden toiminta aikaisemmin, on luku todennäköisesti aliarvioitu. Tällaisilta verotuottojen menetyksiltä voitaisiin kuitenkin välttyä seuraamalla EU-jäsenvaltioiden enemmistön esimerkkiä eli sääntelemällä jossain muodossa veromuutosten ennakointia.

On siis varsin epätodennäköistä, että tavoiteltu verotuoton kasvu saavutettaisiin ehdotetun suuruisilla korotuksilla ja ehdotetuin keinoin johtuen 1) kuluttajien oletettavasti lisääntyvästä siirtymisestä vähemmän verotettuihin tuotteisiin, 2) lisääntyvästä matkustajatuonnin ja laittomien markkinoiden houkuttelevuudesta ja 3) mahdollisesta teollisuuden veromuutosten ennakoinnista.

[11] Empty Pack Survey on MSI:n toteuttama ja British American Tobaccon, Imperial Tobacco Limitedin, JT Internationalin ja Philip Morris Internationalin tilaama tutkimus, jossa 5000 savukeaskia kerätään säännöllisesti ja tutkitaan Suomen 10 suurimmassa kaupungissa.

Philip Morris Finland Oy
Lautatarhankatu 6
FI – 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com

Philip Morrisin ehdotus

Asetettuja kansanterveys- ja verotavoitteita ei mielestämme saavuteta jatkamalla huomattavien veroetujen tarjoamista markkinoiden halvemmin hinnoitelluille tuotteille, kuten nyt on esitetty, ja sallimalla rajoittamattoman veromuutosten ennakoinnin jatkumisen. Ehdotus on siten sille asetettujen tavoitteiden vastainen.

Suomen tulisi ennemmin seurata Ruotsin, Tanskan ja itse asiassa suurimman osan EU-jäsenvaltioista esimerkkiä siirtymällä yksikköpainotteisempaan valmisteverotuksen rakenteeseen. Riippumattomien tutkimusten mukaan korkeampi yksikkövero yhdistettynä matalampaan hintaan perustuvaan veroon johtaisi merkittävästi suurempiin ja paremmin ennustettaviin lisäverotuottoihin ja olisi johdonmukaisempi kansanterveystavoitteiden osalta[12]. Lisäksi hallituksen tulisi säännellä veromuutosten ennakointia estääkseen veronkorotusten kiertäminen, kuten suurin osa EU-jäsenvaltioista on tehnyt.

Philip Morris Finland Oy kunnioittavasti pyytää valtiovarainvaliokunnan verojaostoa ottamaan huomioon edellä esitetyt seikat tupakkaveroesityksen käsittelyssä.

Ystävällisin terveisin

Berth Sundström
Manager Corporate Affairs Finland

[12] Esim. Ernst&Young: Savukeverotuksen muuttaminen Suomessa, 20. maaliskuuta 2015

Philip Morris Finland Oy
Lautatarhankatu 6
FI – 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com